

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23

Fylke: N. Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hamar

Emne: Bordskikk til kvelds

Bygdelag:

Oppskr. av: Olav Westad

Gard: Westad

(adresse): Gartland

G.nr. 35 Br.nr. 122

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- 1) Det er skikk å sitte ved bordet til alle måltiden
- 2) Hele huslyden sitter som regel ved samme bord. Dette er enda vanlig skikk.
- 3) Alle spiser ved samme bord og på samme tid.
- 4) Det gjøres ingen forskjell på maten.
- 5) Hvis det er rum til det så spiser en i kjøkkenet til daglig
- 6) I stuen spiser en bare ved høgtideligheter.
- 7) Sam regel har hver sine faste plasser ved bordet. Noget regel for plasseringen er vanskelig forfattet.
- 8) Det var almindelig at barn skulle stå medens de spiste. Denne skikk kom mer og mer bort etter århundskiftet.
- 9) Noget høgsäte kjemmer en ikke her i bygda.
- 10) Å bestemme en hedersplass i en moderne stue har sig vanskelig gjøre. Tilnærmelig kan en dog si, at mede ved døren må ikke en hedret gjest plasseres.
- 11) Å vaske hendene før en går tilbords har ikke vært og er fremdeles ikke

2
skikk. Det er bare når en er særskilt
skikken på hendene at det blir gjort.
Mannfolk har aldrig luen på inne.

- 12) I eldre tid var det vanlig å spise av
samme fatet. Men det var bare når det
skulle spises graut. Følles melkekopp
var ikke skinnelig. En brukte som
regel hver sin melkekamme. En liten
kamme av krusby som tok ca. en
halv liter. Det var og er ennu skikk
å dyppe grauten i melke. Såvidt en
vet er det bare finne folk som drikker
melken til grauten.

Før anlag femti år siden var det
ikke uvantlig å drikke vann, öl eller
melk av samme kopp.

- 13) Det å sette gryten direkte på bordet
har ikke vært brukt her. Derimot
kunde det hende at en stekepanne
med stekt fisk eller annen stekt
mat blev satt direkte på bordet så
hver fikk fornye sig av den.

- 14) Å legge fisk, sild, kjøtt og lignende
mellom flatbrødstykker når en spiser
er fremdeles i bruk. Det kalles - å
lagga te batta -

- 15) Såvidt en vet blir det ikke regnet
for upassende å ta en sukkerbit i
munn og drikke kaffe til.

16) Nei det anses for upassende.

- 17) Såvidt en vet var det før anlag
femti år siden ikke vanlig å
bruke gaffel.

- 18) Follkniv har ikke vært brukt her
når en spiste.

- 19) I eldre tid var matskene som regel gjort av tre. De blev vasket sammen med kniver og annet diktøy etter hvert måltid.
- 20) Det er ikke godt å huske når en gikk over til stentøytallerkener. Trolig var det omkring århundreskiftet at en gikk over fra feller grautfat og til dype tallerkener til graut.
- 21) Duk var ikke særlig annet enn til høytidsbruk. Nu brukes bordsduk og den ligger på bordet også mellom måltidene.
- 22) Besvart ovenfor.
- 23) I gammel tid var det vel skikk at husmøren delte ut maten. Det gjorde hun som regel før en satte sig til bords. Det kaltes - å skjett maten -
- 24) De fleste slag mat kunde skiftes. Men det blev regnet for grieraktig å skifte spekesild.
- 25) Kvinner og barn skulde ha litt mindre porsjoner.
- 26) Kan ikke besvares. Det kansmer meget an på hvert enkelt barn.
- 27) Før var det meget almindelig å bygge mat til småbarn.
- 28) Å lese eller synge før og etter maten har ikke været bruket.
- 29) Å snakke mens en spiser var lov. Derimot ikke å synge eller plystre.
- 30) Har ikke hørt om at det var upassende å le ved bordet.
- 31) Er besvart under no 28.

4. 1. 1900

- 32) Det var skikk å sitte til alle var ferdige
- 33) Det var vel vanlig å takke for maten, men ikke til noen spesielt.
- 34) En fremmed som kom når folk sat tilbords sa enten - vellygn spis, eller vellygn maten -.
- 35) Det var ikke almindelig å be en tilfeldig ankommande å spise med.
- 36) Det kommer an på hvor langt fra den fremmede er kommet.
- 37) En virkelig gjest skulde får og skal ennu ha litt ekstra traktament.
- 38) Sam regel er ikke kjelen på uten når en ska ha morgen kaffe eller ettermiddagskaffe. Kommer du ngen sam skal ha kaffe, må en bakte ny kaffe.
- 39) Det blir sam regel dekket i stuen til en gjest. Er husstanden tilstede er det ansett passende å underholde gjesten medens han spiser.
- 40) Det er ikke upassende å la sig nøde.
- 41) Er besvaret under 39.
En plier ikke å smu ryggen til en mann sam en skal underholde.

4873